

Kabinet Comm. der
Koninkrijksland
In 20 FEB 1975
Reg.
Class. no. *129*

VERTROUWELIJK

MAANDOVERZICHT

No. 1 1975

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

129

B I N N E N L A N D S E V E I L I G H E I D S D I E N S TV E R T R O U W E L I J K

Maandoverzicht nr. 1 - 1975
(Tijdvak van 1-1-1975 t/m 31-1-1975)

I N H O U D

Nr. 1.213.970	Blz.
Aanzet tot normalisering van de internationale betrekkingen van de CPN	1
25ste congres van de CPN	5
CPN-financiën	6
Algemeen Nederlands Jeugdverbond	8
Ledenvergadering van de KEN/ml	10
China	12

Aanzet tot normalisering van de internationale betrekkingen van de CPN

De CPN-leiding heeft stappen ondernomen die gericht lijken op normalisering van de betrekkingen met de internationale communistische beweging. De belangrijkste aanwijzing daarvoor vormt de rede, die in de vergadering van het partijbestuur op 11 en 12 januari 1975 werd uitgesproken door oud CPN-voorzitter P. de GROOT, die nog altijd het internationale beleid bepaalt. Zijn toespraak is in drie afleveringen gepubliceerd in De Waarheid (op 16, 17 en 18 januari) en bovendien in brochurevorm verschenen onder de titel "Dertig jaar strijd en de nieuwe perspectieven". In het vorige Maandoverzicht werd reeds een soepeler opstelling van de CPN gesignaleerd aan de hand van het contact met de Spaanse communistische partij en een artikel in De Waarheid over positieve ontwikkelingen in het Sino-Sowjet conflict.

De GROOT komt in zijn rede in belangrijke mate tegemoet aan de opvattingen van de CPSU en verwante CP-en inzake het proletarisch internationalisme en de vreedzame coëxistentie, ook al gebruikt hij deze sleutelwoorden niet. Zo poneert hij dat de CPN de afgelopen dertig jaren steeds "zij aan zij met de Sowjet Unie en de andere socialistische landen" gestreden heeft en dat de belangen van de Nederlandse bevolking steeds samenvielen met die van de socialistische landen, zoals ze dat ook in de toekomst zullen doen. De jarenlange conflictsituatie tussen de CPN en de CPSU verklaart hij terloops uit correcties op vroegere overdrijvingen, die het gevolg waren van de toenmalige anti-Sowjethysterie in het Westen. Oorzaak van die overdrijvingen was de koude oorlog-hetze, die kunstmatig door Amerika werd gecreëerd onder het valse voorwendsel van dreigende Sowjetagressie. Met name via de MARSHALL-hulp en de steeds verdergaande uitbouw van de NAVO probeerden de Verenigde Staten de communistische expansie tegen te gaan en inzonderheid "de Westeuropese landen tot hun satellieten te maken tot instrumenten van de opmars van het Amerikaanse imperialisme in Europa". De GROOT meent dat de tijd nu rijp is om definitief een streep te zetten onder de koude oorlogsperiode, die zo'n zwaar stempel heeft gedrukt op zowel de nationale als internationale activiteiten van de CPN.

Deze stellingname blijkt nauw samen te hangen met een herwaardering van het begrip "ontspanning", dat nog in het nov./dec.nummer van Politiek en Cultuur door partijvoorzitter HOEKSTRA zonder meer gedisqualificeerd werd als een "revisionistische" aberratie. De GROOT stelt

thans dat er geen reden is "tot scepticisme over de ontspanning" tussen Amerika en de Sowjet Unie, die immers voortvloeit uit "de gebleken machteloosheid" van de Verenigde Staten. Deze ontspanning betekent evenwel niet dat er geen spanning, geen lokale oorlogen meer mogelijk zouden zijn tussen de kapitalistische landen onderling, ook al proberen deze hun tegenstellingen telkens weer af te reageren door een confrontatiepolitiek tegenover de socialistische wereld. De GROOT sluit zich dan zowel qua terminologie als intentie nauw aan bij de huidige Sowjetpolitiek als hij opmerkt dat de politiek van onze partij in de komende tijd gericht moet zijn op de consolidering en het onherroepelijk maken van de ontspanning in Europa door een ernstige Nederlandse bijdrage aan de ontwapening en een optreden daarvoor door de regering op de Conferentie voor Europese Veiligheid en Samenwerking". Tevens rekent De GROOT impliciet af met de (Chinese) opvatting "alsof de ontspanning tussen de USA en de Sowjet Unie eenvoudig neerkomt op een accord tussen twee 'supermachten', die hun invloed in de wereld onder elkaar verdelen en dit vooral ten koste van de kleine naties. Deze voorstelling is alleen al hierom niet reëel, omdat zij de imperialistische macht van de VS op één lijn stelt met de socialistische staten!"

Het valt vooralsnog moeilijk na te gaan hoe De GROOT's positieve benadering van de Sowjet Unie en de socialistische wereld in de partij als geheel is aangekomen. Wel kon inmiddels vastgesteld worden dat iets ervan terug te vinden is in bepaalde Waarheids-artikelen, die sinds de bewuste partijbestuurszitting verschenen zijn.

Het is niet voor het eerst dat de CPN op deze wijze toenadering zoekt tot de CPSU. In november 1969 wendde de CPN-leiding zich eveneens na voorafgaande aanpassing van enkele standpunten tot de CPSU met het verzoek enige functionarissen te sturen voor een gedachtenwisseling over de onderlinge betrekkingen. Het antwoord dat de CPN toen na acht maanden ontving legde de schuld voor de slechte verhouding geheel bij de CPN en bevatte een aantal eisen, waaraan de CPN meende niet te kunnen voldoen. Het is erg waarschijnlijk dat de CPN ook nu op besprekingen met de CPSU aanstuurt. De ruimte die sommige partijen op de consultatieve bijeenkomsten van Europese communistische partijen in Warschau (in oktober 1974) en Boedapest (in december 1974) gegund werd om eigen standpunten naar voren te brengen en het daaraan voorafgaande vergelijk tussen de CPSU en de Spaanse communistische partij, waarmee de CPN zich verwant voelt,

heeft de CPN-leiding wellicht de hoop gegeven, dat er nu meer kans is dan in 1969 om met de CPSU tot een acceptabele modus vivendi te komen. De CPN-leiding is bovendien met de pan-Europese communistische conferentie voor de deur opnieuw voor de keus gesteld. Door handhaving van een afwijzende opstelling tegenover die conferentie zou zij haar internationale isolement aanzienlijk vergroten en eventueel in de toekomst nog te ondernemen toenaderingspogingen bemoeilijken. Blijkbaar denkt de CPN-leiding weer internationaal te kunnen gaan meedraaien zonder al te veel concessies te hoeven doen. De GROOT meldt tenminste in zijn rede uitdrukkelijk dat de CPN haar autonome politiek zal handhaven en op concrete toestanden en gebeurtenissen in socialistische landen "op haar eigen wijze" zal reageren. Meningsverschillen en verscheidenheid in optreden zullen volgens De GROOT door praktische ervaring opgehelderd worden.

Het lijkt echter wat veel gevraagd om van de CPSU te verwachten dat deze nu zonder meer bereid zou zijn alle bezwaren en verwijten, die vooral in 1970 naar voren werden gebracht en naderhand in tijdschriftartikelen zijn herhaald te laten vallen. Een belangrijk probleem in dit verband vormen de pro-Russische communisten, die met hun organisaties weer op een of andere manier met de CPN verbonden zouden moeten worden. Men kan zich voorstellen dat de CPSU bereid is sommige van die groepjes te laten vallen, maar dat zou bijvoorbeeld voor een vereniging als "Nederland-USSR" wel erg moeilijk liggen.

Aan normalisering van de betrekkingen met de CPSU is voor de CPN ook een belangrijk binnenlands aspect verbonden, namelijk de eventuele consequenties voor haar eenheidspolitiek. Met zijn constatering dat binnen de PvdA over communisten niet meer gedacht wordt als "kwartiermakers voor de Russen" wekt De GROOT weliswaar de suggestie dat zich op dat terrein geen problemen zullen voordoen, maar hernieuwde relaties met de CPSU zouden al gauw afbreuk kunnen doen aan de sinds 1964 gevoerde politiek van "Nieuwe Oriëntering", waarin juist de betrekkingen met andere communistische partijen worden opgeofferd aan een beter nationaal imago. Vooral nu er een discussie op gang gekomen is over de vorming van een progressief blok inclusief de CPN lijkt een mogelijke verzoening met de CPSU extra risico's voor de eenheidspolitiek met zich mee te brengen. Ook in de CPN zal daaraan gedacht zijn, maar blijkbaar weegt de behoefte om na vele jaren van isolement het proletarisch internationalisme weer in praktijk te brengen toch zwaarder.

Hoe de relatie van de CPN tot de internationale communistische beweging zich nu verder zal ontwikkelen hangt in eerste instantie af van de reactie van de CPSU. De CPN heeft een voorzichtige toenaderingspoging gedaan en zal - ook als die reactie niet bemoedigend is - haar pogingen om haar internationale betrekkingen te normaliseren wel voortzetten in verband met de aanstaande pan-Europese communistische conferentie. Zij heeft dan het voordeel, dat besprekingen met andere communistische partijen door voornoemde aanpassing van standpunten gemakkelijker zullen verlopen.

*

* *

25ste congres van de CPN

Het partijbestuur van de CPN heeft besloten het 25ste congres te houden op 6, 7 en 8 juni a.s. in het congrescentrum van de RAI te Amsterdam. Het congres zal vrijwel exact drie jaar na het 24ste congres plaatsvinden, hoewel de statuten van de partij voorschrijven, dat het partijcongres minstens éénmaal in de twee jaar bijeengeroepen moet worden.

Door partijvoorzitter HOEKSTRA is aangekondigd, dat de voorbereidingen en het congres zelf in zo groot mogelijke openbaarheid zullen plaatsvinden. Aangelegenheden van huishoudelijke aard, zoals het verslag van de kandidaten-besprekingscommissie, het financieel verslag en het kiezen van gedelegeerden en het partijbestuur, zullen echter in besloten vergaderingen afgehandeld worden.

De discussie-grondslag voor het congres zal medio maart gepubliceerd worden. De redevoeringen van partijvoorzitter HOEKSTRA en van het ere-lid van het partijbestuur, de heer DE GROOT, gehouden tijdens de bijeenkomst van het partijbestuur op 11 en 12 januari j.l., zullen daarvoor de basis vormen. Te oordelen naar de inhoud van die redevoeringen, die beide in het dagblad "De Waarheid" gepubliceerd werden, zullen op het congres drie punten centraal staan:

1. de organisatie van de partij en het verkiezen van een nieuw partijbestuur. Ingrijpende veranderingen in de samenstelling van het partijbestuur zullen vermoedelijk niet plaatsvinden, vooral ook omdat het de partij ontbreekt aan kwalitatief geschikt kader. Een uitbreiding van het partijbestuur is zeker wel mogelijk;
2. de positie van de CPN in de internationale communistische beweging;
3. de positie van de CPN in de nationale politieke constellatie, haar opstelling ten opzichte van de regering-DEN UYL, het vaststellen van de tactiek bij het uitbreken van een conflict tussen de regeringspartijen en het analyseren van de mogelijkheden op volksfrontvorming.

*

* *

CPN-financiën

Om de partij-bedrijven, die o.m. bestaan uit het dagblad "De Waarheid" en de drukkerijen DIJKMAN en HEIERMANN, in stand te houden, worden door de CPN jaarlijks verschillende financiële campagnes gevoerd, zoals de donatie-intekenactie, de Kerst- en Paasenvelopenacties e.d.

Ten behoeve van de vernieuwingen van het technisch bedrijf van het dagblad "De Waarheid" werd de laatste paar jaar in de zomermaanden een geldactie georganiseerd. De afgelopen zomer werd deze gevoerd onder het motto: "Geef vijftig gulden van Uw vacatiegeld voor versterking van De Waarheid". Deze actie leverde een bedrag van ca f 60.000,- op, waarvan ten behoeve van de Waarheid-drukkerij een foto-zetcomputer kon worden aangeschaft, waarmee voornamelijk advertenties en krantenkoppen gezet kunnen worden. Deze machine is een onderdeel van de apparatuur die nodig is voor de totale overschakeling op fotografisch zetten van de partijkrant bij drukkerij DIJKMAN. Voor de aanschaf van de aanvullende machines en hulpmiddelen heeft "De Waarheid" in het najaar een obligatielening van f 350.000,- uitgeschreven, uit te geven in coupures van f 1000,- met een looptijd van 10 jaar tegen een rente van 8%.

De jaarlijkse financiële campagne 1974/75 is door de dagelijkse leiding van de CPN - evenals vorig jaar - vastgesteld op f 550.000,- waarvan f 260.000,- via de donatie-intekenactie verkregen moet worden; het resterende bedrag van f 290.000,- zal de partij via de bekende Kerst- en Paasenvelopenactie moeten toevloeien. De zojuist afgesloten Kerstenvelopenactie leverde een bedrag op van f 160.000,- hetgeen zo'n f 27.000,- meer is dan vorig jaar.

Men ziet er in partijkringen op toe dat zuinig met de binnengekomen gelden wordt omgesprongen en dat met een zo groot mogelijke efficiency wordt gewerkt, hetgeen o.m. mogelijk wordt gemaakt doordat het personeel, dat grotendeels uit geestverwanten bestaat, zich uit idealistische overwegingen tevreden stelt met een lagere honorering dan normaal in andere bedrijven geboden wordt. Daarnaast verlenen veel vrouwen van partijgenoten - gratis of tegen een geringe vergoeding - hand- en spandiensten.

De Waarheid

In verband met de voorbereidingen en de organisatie van de demonstratieve tocht naar Kalkar op 28 september j.l., die gericht was tegen

de Nederlandse deelname aan de bouw van een snelle kweekreactor aldaar en tegen de bouw van zo'n reactor in het algemeen, werd het traditionele kermisachtige Waarheidfestival dit jaar niet gehouden.

Onder het motto: "De Waarheid is onmisbaar" organiseerde het partijorgaan van 1 oktober tot 8 november "De Maand van de Pers". In het kader van deze werfactiemaand werd door het partijbestuurslid J.F.WOLFF op 24 oktober in Krasnapolsky een lezing gehouden over de rol en de geschiedenis van de communistische pers. Hij sprak o.m. van:

"het geheim van 'De Waarheid', het 'raadsel' van haar standhouden door de jaren heen tegen de verdrukking in, sinds haar oprichting in oktober 1940 als illegaal strijdorgaan tegen de nazi's. Onze pers", aldus de heer WOLFF, "die wordt gedragen door de communistische partij, onderscheidt zich doordat zij geen bazenpers is, geen knecht van de bureaucratie is en geen minnestreel is van de heersende kapitalistische orde.

'De Waarheid' is niet alleen een strijdwapen, maar een morele kracht op zichzelf. Elk nummer dat verschijnt is een actie op zichzelf."

De in het afgelopen jaar en vooral in bovengenoemde actiemaand gevoerde leden- en abonneewerfacties leverden de partij zeker een brutowinst op, doch door het grote verloop in het leden en abonneebestand kan nauwelijks van een netto-winst gesproken worden.

Door de sterk oplopende papier- en kostenstijgingen zag "De Waarheid" zich genoodzaakt haar abonnementsprijzen dit jaar enige malen te herzien en wel per 1-1-1974, 1-6-1974 en wederom met ingang van 1 januari 1975.

Feest van l'Humanité

Namens het dagblad "De Waarheid" heeft redacteur Andries ROELOFS - evenals vorig jaar - het traditionele feest rond het blad van de Franse communistische partij "l'Humanité", dat op 7 en 8 september in La Courneuve - nabij Parijs - werd gehouden, bijgewoond.

Ons Noorderkwartier

Het informatie- en advertentieblad "Ons Noorderkwartier", dat de afgelopen 10 jaar maandelijks door de CPN in de kop van Noord-Holland gratis huis-aan-huis werd verspreid en dat zichzelf uit de opbrengst van de advertenties moest bedruipen, bleek geen haalbare kaart meer te zijn en is sinds maart 1974 niet meer verschenen.

*

* *

Algemeen Nederlands Jeugdverbond

Demonstraties tegen de aanschaf van nieuwe militaire vliegtuigen

Nadat het ANJV de aandacht geruime tijd in hoofdzaak richtte op de interne reorganisatie en de versterking van het Verbond (zie MO 10/74) en daarnaast slechts sporadisch wat politieke activiteiten ontplooidde voor de werkloosheidsbestrijding, startte het medio januari 1975 met een nieuwe actie.

Naar aanleiding van de plannen van de Nederlandse regering voor de aankoop van nieuwe militaire vliegtuigen, ingericht voor het uitvoeren van nucleaire taken, verscheen op 17 januari 1975 in het dagblad 'De Waarheid' "op initiatief van het ANJV en enige andere jongerenorganisaties", een oproep aan de bevolking om deel te nemen aan een demonstratie op 25 januari 1975 te Amsterdam tegen de aanschaf van wat genoemd werd "atoom-straaljagers".

Onmiddellijk betuigden de Communistische Partij van Nederland, het Gewest Amsterdam van de Partij van de Arbeid en de Amsterdamse afdelingen van de Politieke Partij Radicalen, de Pacifistisch Socialistische Partij en van Democraten '66 adhesie met de oproep tot en het doel van de demonstratie. "De Waarheid" ondersteunde de voorbereidingen door in de week voorafgaande aan de 25e januari dagelijks een groot opgemaakt artikel te plaatsen waarin o.m. de adherenten bestaande uit meer dan honderd arbeiders, kunstenaars, academici, politici en vakbondsbestuurders bekendgemaakt werden.

De CPN riep haar leden en aanhangers op massaal deel te nemen aan de demonstratie en het district Amsterdam van de CPN besloot tot de uitgave van een speciale oproep in de vorm van een manifest.

Het ANJV zelf bracht een manifest uit, waarin de dienstplichtige militairen werden opgeroepen aan de demonstratie deel te nemen "onder hun eigen (VVDM-)leuzen". Dit manifest werd in een groot aantal kazernes verspreid. De betoging, die volgens "De Waarheid" "enkele duizenden mensen" op de been bracht, werd besloten met enkele toespraken o.m. door de heer J.F.WOLFF, lid van de Tweede Kamer voor de CPN en de voorzitter van het Gewest Amsterdam van de PvdA. Deze laatste sloot in zijn rede niet uit "dat het linkse verbond dat in Amsterdam tot stand is gekomen ook landelijk gevolgen zal hebben", aldus meldde "De Waarheid".

De mededeling van de woordvoester van de initiatiefnemers dat de demonstratie gezien moet worden als het begin van een massale landelijke actie bleek geen loos dreigement te zijn. Op 1 februari werden nl. tegelijkertijd in Rotterdam, Groningen, Zwolle en Tilburg soortgelijke demonstraties gehouden met een deelnemerstal van naar schatting enkele honderden (Zwolle en Tilburg) tot enkele duizenden (Rotterdam). De schattingen van het aantal deelnemers in Groningen liepen nogal uiteen. "De Waarheid" noemde een aantal van "anderhalf duizend", terwijl "De Volkskrant" het op zo'n vijfhonderd hield.

Bij al deze demonstraties werd het woord gevoerd door plaatselijk vooraanstaande CPN-bestuursleden, die zonder uitzondering niet alleen spraken over het doel van de betoging, zoals in de leuze vermeld, maar vooral de nadruk legden op de ontstane "samenwerking tussen de politieke partijen".

Het secretariaat van de initiatiefnemers was gevestigd op het ANJV-kantoor aan de Nieuwe Keizersgracht te Amsterdam, terwijl voor financiële bijdragen voor de "Actie Anti-Atoomstraaljagers" het gironummer van het ANJV ter beschikking stond.

Gezien de enorme publiciteit die het dagblad "De Waarheid" aan de demonstraties gaf en gelet ook op de inhoud van de toespraken van de CPN-bestuurders, is het niet verwonderlijk dat "De Volkskrant" sprak van een "CPN-initiatief" en van een "onder auspiciën van de CPN staande" demonstratie.

*

* *

Ledenvergadering van de KEN/ml

Op 21 december 1974 heeft de Kommunistische Eenheidsbeweging Nederland marxistisch-leninistisch (KEN/ml) haar derde ledenvergadering in 1974 gehouden. Doel van de bijeenkomst was een balans op te maken van de organisatorische en politieke veranderingen sinds de KEN/ml op de ledenvergadering van 30 juni 1974 haar uiterst elitaire opstelling versoepelde. Er werd een aantal nieuwe initiatieven voor de verdere opbouw van de organisatie besproken en tevens een nieuw Centraal Comité gekozen.

Ondanks de constatering van de ledenvergadering dat de gang van zaken binnen de KEN/ml door het CC veel te optimistisch werd weergegeven, kon ook zij niet ontkennen dat de interne reorganisatie sedert de ledenvergadering van juni een heel stuk gevorderd was. De politieke eenheid binnen de KEN/ml en haar massa-organisaties KSB (Kommunistische Studenten-Bond) en LVK (Landelijk Vietnam Komitee) is goeddeels hersteld en de politieke "heropvoeding" van de geschorste leden heeft een aanvang genomen. Daarnaast is het functioneren van de KEN/ml duidelijk meer afgestemd op de werkende mensen, die, naar men thans ook binnen de beweging zelf schijnt te begrijpen, niet zoveel tijd hebben voor politieke activiteiten. Het opnemen van werkende mensen in de KEN/ml heeft een hoge prioriteit en daarom is besloten om iedere "proletarische sympathisant" zorgvuldig naar het lidmaatschap te begeleiden.

Een ander aspect van interne reorganisatie dat aan de orde kwam was de uitbreiding van het partijwerk naar nieuwe terreinen, zoals het wijkwerk, het werk onder vrouwen, werkende jongeren en voor de "derde wereld beweging". Deze ontplooiing van de partij zou al geleid hebben tot een verdubbeling van het ledental van de KEN/ml sinds juni en tot de vorming van partij-afdelingen in Amsterdam, Utrecht, Tilburg, Eindhoven en waarschijnlijk binnenkort ook in Groningen en Den Haag. De Rotterdamse afdeling is in de betreffende periode zodanig gegroeid, dat besloten werd deze in tweeën te splitsen. In totaal telt de KEN/ml thans ongeveer 120 leden.

Tegelijk met de interne reorganisatie van de KEN/ml is ook begonnen met de heropbouw van haar technisch apparaat, de drukkerij, de uitgeverij en de boekwinkel. Met deze heropbouw zijn de geschorste leden van het vroegere CC belast. De boekwinkel zal gevestigd worden in het bekende KEN/ml pand in de Jan Porcellistraat te Rotterdam, terwijl de drukkerij gehuisvest zal worden in een nieuw pand in de Jan van Avennestraat

aldaar, dat ook als actiecentrum van de KEN/ml dienst zal gaan doen. Voor de vernieuwing van het technisch apparaat is een financiële campagne gestart, die f 25.000,- moet opbrengen en nog voor de komende ledenvergadering in april a.s. zal worden afgesloten.

Tot haar belangrijkste taken voor de nabije toekomst rekent de KEN/ml het uitwerken van een partij-programma. Daartoe was al besloten op het congres van de KEN/ml in juni 1972, maar thans is men zover dat delen van het programma in een - nieuw - theoretisch orgaan gepubliceerd kunnen worden. In concept telt dit program negen hoofdstukken:

- de ontwikkeling van het imperialisme;
- de internationale verhoudingen;
- de ontwikkelingen in de internationale communistische beweging;
- de klassenanalyse van de Nederlandse samenleving;
- de opbouw van de communistische partij;
- eenheidsfronttactiek, verkiezingen;
- volksfrontstrategie;
- de revolutionaire omwenteling;
- de rol van de arbeidersklasse.

De publicatie van het programma zal nauw samenhangen met de politieke en ideologische strijd met andere revolutionaire organisaties, die in de eerste plaats gericht zal zijn op eenheid van actie. De prioriteit van eenheid en strijd en de volledige inzet voor de strijd van de massa's kan volgens de KEN/ml het enge groeps- en partijbelang doorbreken en de revolutionaire beweging verder brengen. Binnen de te vormen eenheidsfronten blijft het evenwel noodzakelijk elkaars politieke standpunten te critiseren. In dit kader past ook de brochure, die de KEN/ml en de Socialistiese Partij binnenkort gezamenlijk zullen uitgeven en waarin zij eigen standpunten en wederzijdse critiek zullen publiceren.

Tenslotte koos de ledenvergadering een nieuw CC, dat bestaat uit vijf personen, doch op de volgende ledenvergadering verder zal worden uitgebreid. Twee leden van dit CC, dat qua samenstelling nauwelijks verschilt van het in juni gekozen CC, zouden per 1-1-1975 een volledige dienstbetrekking met de KEN/ml aangaan. Het ligt in de bedoeling dat alle leden van het CC in de toekomst als vrijgestelde zullen optreden evenals enkele leden die werkzaam zijn binnen het technisch apparaat van de KEN/ml.

*

* *

CHINA

Het vierde Nationale Volkscongres van de Chinese Volksrepubliek

Van 13 tot 17 januari 1975 heeft in Peking het vierde Nationale Volkscongres plaatsgevonden. Gezien het feit dat de officiële termijn daarmee met zo'n vijf jaar is overschreden en de speculaties omtrent de noodzaak en het op handen zijn van dit congres gedurende die periode haast een "klassiek" karakter kregen, is het uiteindelijk toch nog betrekkelijk onverwacht gebeurd.

Met de eerste zitting van dit vierde Nationale Volkscongres, het Chinese parlement, is een belangrijke fase in de thans 25-jarige geschiedenis van de Volksrepubliek China voorlopig afgesloten.

De ontstaansgeschiedenis van het Nationale Volkscongres

De basis voor het Chinese type van volksvertegenwoordiging, dat later definitief gestalte zou krijgen in het Volkscongres, werd gelegd kort na het einde van de Tweede Wereldoorlog, toen met medewerking van de speciale gezant van de Amerikaanse regering, de generaal George C. MARSHALL, op 10 januari 1946 de vredesconferentie begon, bekend als Politieke Raadgevende Conferentie (vaker aangeduid met de Engelse afkorting: PCC). Echter pas nadat men erin geslaagd was de strijdkrachten van de Communistische Partij van China (CPC) en de nationalistische Kuomintang (KMT) tot een staakt-het-vuren te bewegen.

Van de 38 deelnemers aan deze PCC, die beoogde "vertegenwoordigers van de belangrijkste politieke richtingen in China bijeen te brengen voor de unificatie van het land", waren er acht aanwezig namens de KMT, zeven namens de CPC en veertien voor de andere politieke partijen, terwijl negen prominente nationale leiders als partijlozen de conferentie bijwoonden.

Juist toen de PCC enig resultaat scheen te gaan opleveren braken er opnieuw vijandelijkheden uit tussen communisten en nationalistten, hetgeen een volledig mislukken van de opzet van de conferentie tot gevolg had.

Het zou nog duren tot het einde van de burgeroorlog en de verdrijving van CHIANG Kai-shek naar Taiwan, vóór in september 1949 via een

door de CPC geïnspireerde Voorbereidende Commissie een nieuwe vergadering van "democratische elementen uit de Chinese samenleving" bijeenkwam, nu onder de naam van Politieke Raadgevende Conferentie van het Chinese Volk (CPPCC) *). De nieuwe volksconferentie stond onder voorzitterschap van de CPC partijleider MAO Tse-toeng.

Met de stichting van de Chinese Volksrepubliek (1 oktober 1949) brak het tijdperk van de "Nieuwe Democratie" aan, een overgangsperiode waarin, volgens MAO "het socialisme zou worden gevestigd op de koloniale, semi-koloniale, semi-feodale Chinese maatschappij". **)

In een Gemeenschappelijk Programma stelde de CPPCC drie voorwaarden voor het houden van nationale verkiezingen; beëindiging van alle militaire operaties, voltooiing van de landbouwhervormingen en "organisatie van mensen uit allerlei kringen".

Op 1 maart 1953 vaardigde de Centrale Volksregering, die het executief orgaan van de CPPCC was, een kieswet uit. De Wet voorzag in actief en passief kiesrecht voor elke burger van de Volksrepubliek China die de leeftijd van achttien jaar had bereikt, ongeacht nationaliteit, ras, geslacht, beroep, afkomst, godsdienst, welstand of woonplaats.

Desalniettemin werd een uitzondering gemaakt voor vertegenwoordigers van de grootgrondbezitters-klasse, contra-revolutionairen en anderen die bij de wet uit hun burgerrechten waren ontzet, alsmede de geestelijk onvolwaardigen.

Registratie van de kiezers en kandidaatstelling geschiedde bij kiescommissies volgens richtlijnen gegeven door, en onder toezicht en contrôle van de CPC.

Zij die gekozen werden heetten "afgevaardigden" en de tot stand gekomen vertegenwoordigende lichamen werden "congressen" genoemd.

De lokale congressen dienden, ook weer onder toezicht van de CPC, hun afgevaardigden te kiezen voor de congressen van de naasthogere geografische eenheid, zodat uiteindelijk aan de top van de pyramide een nationale volksvergadering, het Volkscongres, zou ontstaan.

Aan de eerste landelijke verkiezingen op deze wijze namen ruim 278 miljoen kiesgerechtigden deel, een percentage van 85,88.

---

*) Chinese People's Political Consultative Conference.

**) MAO Tse-toeng, "Over Coalitie-Regering", 1945.

Het eerste Nationale Volkscongres dat in de loop van 1954 tot stand kwam, kon in september van dat jaar voor een eerste zitting in Peking bijeenkomen.

Het totstandkomen van dit Volkscongres reduceerde de CPPCC tot een onbelangrijk orgaan.

Het Volkscongres werd het hoogste orgaan van staatsmacht in de Volksrepubliek en aanvaardde met die bevoegdheid de eerste Grondwet op 20 september 1954.

Het tweede Nationale Volkscongres kwam voor de eerste maal bijeen in april 1959.

Belangrijker dan het congres zelf was het feit dat MAO kort tevoren het voorzitterschap van de Volksrepubliek neerlegde, naar verluidde "om meer aandacht te kunnen besteden aan partij-aangelegenheden en ideologische problemen". Achteraf is gebleken dat het aftreden van MAO mede werd bewerkstelligd door een factie in de CPC, die hem het allesbehalve vlekkeloze verloop van het experiment met de volkscommunes en de Grote Sprong Voorwaarts verweet. De factie zou onder leiding hebben gestaan van LIU Shao-ch'i aan wie het voorzitterschap van de Volksrepubliek te beurt viel op het tweede Volkscongres.

Op het derde Nationale Volkscongres, dat in december 1964/januari 1965 in Peking bijeenkwam, werd de bestaande situatie min of meer gehandhaafd.

Het vierde Nationale Volkscongres

Het vierde Nationale Volkscongres dat volgens schema in de loop van 1969 of 1970 had moeten plaatsvinden zou om diverse redenen nog eens vijf jaar op zich laten wachten.

In eerste instantie maakte de Culturele Revolutie reeds aan de basis van de machts-pyramide een soepele voorbereiding en voorverkiezing onmogelijk, daar in de jaren 1966-69 de partij- zowel als staatsstructuur grondig werd omgewoeld.

Omdat behalve de Culturele Revolutie ook de "socialistische" ontwikkeling van de Chinese maatschappij een herziening van de Grondwet van 1954 noodzakelijk maakte, gaf het negende Partijcongres van de CPC (1969) daartoe de opdracht.

In de loop van 1970 circuleerden de ontwerpen voor deze herziening onder de afgevaardigden van de lokale "congressen".

De mislukte staatsgreep van de minister van Defensie, LIN Piao, wiens prominente positie in de ontwerp-herziening lag verankerd, deed de voorbereidingen voor een belangrijk deel weer teniet.

Ter vernietiging van iedere associatie met LIN Piao, maar vooral om de uit de Culturele Revolutie sterk en politiek onafhankelijk tevoorschijn gekomen strijdkrachten wederom aan de leiband van de CPC te krijgen, lanceerde de partijleiding eind 1973 een campagne onder de leuze: "bekritiseer LIN Piao, bekritiseer CONFUCIUS" ("p'i LIN p'i KUNG").

Medio 1974 deden opnieuw ontwerpen voor de Grondwetsherziening, op verscheidene plaatsen aan de situatie aangepast, de ronde onder het partij- en regeringskader in de provincie. Bijeenroeping van het vierde Nationale Volkscongres was nog slechts afhankelijk van afronding van de "p'i LIN p'i KUNG"-campagne en stabilisatie van de binnenlandse situatie om het verkiezingsmechanisme in werking te doen treden.

Bij de selectie van de afgevaardigden werd op lokaal niveau een coördinerende rol vervuld door de plaatselijke en provinciale revolutionaire comité's, vertegenwoordigende lichamen van administratieve aard die als belangrijke verworvenheid van de Culturele Revolutie waren gevormd in de nadagen van die periode, maar welke door de wederopbouw van de regionale partij-comité's na de Culturele Revolutie aan belangrijkheid hadden verloren.

Volgens sommigen heeft de ziekte van premier TSJOE En-lai en diens verblijf in een zieken- c.q. rusthuis gedurende de gehele tweede helft van 1974 het vierde Volkscongres nog even opgehouden.

Zijn aanwezigheid daarbij, hoe belangrijk ook, moet waarschijnlijk toch niet als dermate essentieel worden aangemerkt dat men de te nemen beslissingen om die reden voor onbepaalde tijd zou hebben uitgesteld, zeker niet als men daarmee het risico liep dat hij zou overlijden voordat het congres bijeenkwam. Immers steeds dringender werd de noodzaak dat een nieuw Volkscongres uitsluitel zou geven over het sinds de zuivering van LIU Shao-ch'i vacante voorzitterschap van de Volksrepubliek, de meer dan drie jaar uitgestelde benoeming van een nieuwe minister van Defensie en diverse institutionalisering (zie verder) d.m.v. goedkeuring van de nieuwe Grondwet.

Tevens behoefde het Permanent Comité van het Volkscongres nodig aanvulling, waar sedert 1965 van de vijftien vice-voorzitters er negen waren overleden of gezuiverd (sommigen beide).

Begin december 1974 verklaarde vice-premier TENG Hsiao-p'ing tegenover een bezoekende Japanse neo-Boeddhistische Sokagakkai-delegatie dat de voorbereidingen voor het Volkscongres nagenoeg waren voltooid en bijeenroeping op zeer korte termijn zou geschieden.

Twee weken later werd landelijk een oproep van partijvoorzitter MAO gepubliceerd waarin werd gevraagd om "een einde te maken aan de "p'i LIN p'i KUNG"-campagne die een onderdeel was van de achtjarige Culturele Revolutie". De campagne had inmiddels belangrijk aan scherpte verloren en was al een paar maanden tevoren overgegaan in een theoretische discussie.

Pas na afloop van het Volkscongres werd bekend dat van 5 tot 11 januari 2864 van de 2885 gekozen afgevaardigden in vooroverleg bijeengevoest waren en het Centraal Comité van de CPC van 8 tot 10 januari voor een tweede plenaire zitting was samengekomen om de officiële voorstellen voor grondwetswijziging en (her-)benoemingen van staatsleiders goed te keuren. Beide vergaderingen vonden in het geheim plaats.

De agenda van het Volkscongres telde drie onderwerpen: herziening van de grondwet, het regeringsrapport en de verkiezing en benoeming van staatsleiders.

Op 13 januari presenteerde CHANG Ch'un-ch'iao (lid van de vaste commissie van het Politburo van de CPC) zijn "Rapport over de Grondwetsherziening" en gaf premier TSJOE En-lai een overzicht van de regeringsactiviteiten in de achterliggende periode (1965-1974).

Beide rapporten alsmede de gewijzigde grondwet werden op de slotdag goedgekeurd. Tevens werden de door het CC van de CPC voorgestelde benoemingen in het Permanent Comité van het Volkscongres en de Staatsraad (= de ministerraad) bekrachtigd.

De CPC en de Nieuwe Grondwet

Bevatte de Grondwet van 1954 op één enkele uitzondering na (in de preambule) geen impliciete verwijzing naar de dominantie van de CPC in het staatsbestel van de Volksrepubliek, de nieuwe editie bevestigt met zoveel woorden op tal van plaatsen de in feite reeds lang bestaande,

allesomvattende, leidende rol van de CPC.

CHANG Ch'un-ch'iao motiveerde deze aanpassingen aan de reële situatie door in zijn rapport te zeggen:

"De Grondwet van 1954 heeft bewezen correct te zijn. De basisprincipes zijn ook thans nog toepasbaar. Echter, aangezien enorme veranderingen hebben plaatsgevonden in China's politiek, economie, cultuur en internationale betrekkingen sinds 1954, zijn sommige delen van de Grondwet niet langer passend. Bij de onderhavige grondwetsherziening is onze hoofdtak: het opsommen van onze nieuwe ervaring, het consolideren van onze nieuwe overwinningen .....

De meest beduidende overwinning is wel geweest: de geleidelijke consolidatie en ontwikkeling van de CPC onder leiding van voorzitter MAO Tse-toeng..."

De meest pregnante verwoording van het CPC-leiderschap vindt men in de volgende artikelen van de nieuwe Grondwet die van 106 artikelen teruggebracht is tot 30 artikelen maar qua indeling niet verschilt van die van 1954, met uitzondering van de afschaffing van het gedeelte over het voorzitterschap van de Volksrepubliek.

Art.2 : "De CPC is de leidende kern van het gehele Chinese Volk. De werkende klasse oefent leiding uit over de Staat door haar voorhoede, de CPC".

Art.15: "De voorzitter van het CC van de CPC heeft het commando over alle legereenheden van het land" en "Volksbevrijdingsleger en Volksmilitie worden geleid door de CPC". Hiermee is het principe, "de partij beveelt het geweer" verankerd in de Grondwet. In de praktijk had MAO Tse-toeng, uiteraard in zijn capaciteit van voorzitter van de Militaire Commissie van het CC van de CPC, het opperbevel reeds in handen.

Art.16: "Het Nationale Volkscongres is het hoogste orgaan van de staatsmacht, geplaatst onder de leiding van de CPC".

Art.17: "Op voorstel van het CC van de CPC wijzigt het Nationale Volkscongres de Grondwet, maakt het wetten en benoemt of ontslaat het de premier en zijn regering". Volgens de oude Grondwet benoemde het Volkscongres de premier op voordracht van de voorzitter van de Volksrepubliek en benoemde en ontsloeg het de leden van de Staatsraad op voorstel van de premier.

Art.26: "Fundamenteel zijn het recht en de plicht van iedere burger om de leiding van de CPC en het socialistische systeem te steunen ....."

Nauwelijks minder subtiel zijn de verwijzingen naar de ideologische implicaties in bijvoorbeeld art.2: "Marxisme-Leninisme en het denken van

MAO Tse-toeng vormen het theoretisch fundament waardoor onze Staat haar gedachten laat leiden" en art. 11: "Staats-organisaties en staats-personeel moeten ernstig het Marxisme-Leninisme en het Denken van MAO Tse-toeng bestuderen."

Het doctrinaire karakter van de nieuwe Grondwet laat zich reeds in het eerste artikel duidelijk onderscheiden bij de definitie van de Volksrepubliek China. Het artikel stelt: "De Volksrepubliek China is een socialistische staat van de dictatuur van het proletariaat, geleid door de werkende klasse en gebaseerd op de alliantie tussen arbeiders en boeren" tegenover de bepaald minder scherpe formulering van de, nog steeds van kracht zijnde, Grondwet van de Sowjet-Unie (van 5 december 1936): "De USSR is een socialistische staat van arbeiders en boeren. Het is de staat van het gehele volk...."

Waren de democratische partijen in de Grondwet van 1954 nog vertegenwoordigd in de zinsnede: "Het volk van ons land smeedde een breed verenigd democratisch volksfront, samengesteld uit alle democratische klassen, democratische partijen en groepen en volksorganisaties....", in de nieuwe versie gaan zij slechts schuil in de oproep: ".... We moeten het revolutionaire front ontwikkelen...."

Benoemingen

Vanzelfsprekend is de leidende rol van de CPC ook tot uitdrukking gekomen in de benoemingen van de topfunctionarissen van het Permanent Comité van het vierde Nationale Volkscongres en de Staatsraad. Men ziet dan ook dat zij die in de partijhiërarchie een hoge plaats innemen eveneens topfuncties in het staatsapparaat kregen toebedeeld. Voorzitter van het Permanent Comité van het Volkscongres bleef de thans 88-jarige CHU Teh, lid van de vaste commissie van het Politburo van de CPC. Van de 22 vice-voorzitters van het Permanent Comité zijn er vijf lid van het Politburo, dertien lid en een kandidaat-lid van het CC van de CPC. In de Staatsraad bleef TSJOE En-lai, vice-voorzitter van de CPC, premier. Van zijn twaalf vice-premiers zijn er zeven lid van het Politburo, een kandidaat-lid van het Politburo en de overige vier lid van het CC van de CPC.

Voor de overige ministers ligt de verhouding, voor zover bekend, op twee Politburoleden, twaalf CC-leden en twee kandidaat-CC-leden.

De prolongatie van het premierschap van de nu 76-jarige TSJOE En-lai was niet zo'n grote verrassing, hoewel zijn aftreden in verband met zijn ernstige ziekte wel door velen verwacht werd.

Opmerkelijker was het feit dat vice-premier TENG Hsiao-p'ing (70) niet alleen tot directe plaatsvervanger van de premier werd benoemd, maar bevorderd tot vice-voorzitter van de CPC (tijdens het plenum van het CC vóór het Volkscongres) en benoemd tot chef van de generale staf van de Chinese strijdkrachten (kort na het Volkscongres)). Laatstgenoemde functie was vacant sinds september 1971 toen de chef-staf van dat moment in verband met LIN Piao's samenzwering werd gezuiverd.

Deze opwaardering van TENG, tijdens de Culturele Revolutie als "de op één na grootste schurk" gezuiverd en pas in 1973 gerehabiliteerd, bezorgt hem een "tweede jeugd" die zijn weerga niet kent. De combinatie van drie sectoren waarin machtsbases verworven kunnen worden maakt hem enerzijds "primus inter pares" bij het wegvallen van MAO en TSJOE, aan de andere kant wordt hij daardoor voor eventuele mededingers natuurlijk wel de "te kloppen man". Dat Politburo-lid HUA Kuo-feng, "eerste man" in MAO's geboorteprovincie Hunan, de portefeuille van Openbare Veiligheid kreeg mag opvallend genoemd worden aangezien juist hij één van de hoogstgeplaatste partijleden was die het mikpunt is geweest van persoonlijke kritiek tijdens de climax van de "p'i LIN p'i KUNG"-campagne in 1974. De benoeming van de 75-jarige vice-voorzitter van de CPC, YEH Chien-ying tot minister van Defensie is slechts de formele bekrachtiging van wat sinds 1971 praktisch een feit was. Met hem in deze functie loopt men zeker niet dezelfde risico's als met zijn voorganger LIN Piao.

Wie zich wel naast TENG Hsiao-p'ing heeft aangediend als formidabele mededinger naar de macht, zowel in partij, staat als leger, is de eerder genoemde CHANG Ch'un-ch'iao (65) die in zich nu de functies verenigt van lid van de vaste commissie van het Politburo, mogelijk secretaris-generaal van het CC van de CPC, tweede plaatsvervanger van TSJOE En-lai als vice-premier en directeur van de algemene politieke afdeling van het leger. CHANG, die nog niet zo lang geleden werd beschouwd als één van de prominenten van de zogenaamde radicale Shanghai-groep heet de laatste tijd een meer gematigde positie in de partij in te nemen.

Wat hier ook van waar moge zijn, opmerkelijk is dat aan radicale voorlieden als WANG Hung-wen, CHIANG Ch'ing (mevrouw MAO) en YAO Wen-

yuan geen belangrijke staatsfuncties toevielen. Gezien de hoge gemiddelde leeftijd van de topfunctionarissen die door het Volkscongres werden benoemd kan echter niet worden geconcludeerd dat zij definitief op de achtergrond zijn geraakt. De revolutionaire toon van de Grondwet getuigt in ieder geval van een inbreng.

Institutionalisering van "revolutionaire" verworvenheden.

Met de vermelding in de nieuwe Grondwet van een aantal verworvenheden sinds 1954 werden "nieuwe ervaringen ..... en overwinningen van het volk ..... geleid door de CPC" geïnstitutionaliseerd. Zo hebben thans de volksmilitie, de volkscommunes en het stakingsrecht grondwettelijke erkenning gekregen. Eveneens is dit het geval met de revolutionaire comité's die de legitieme "permanente organen van de lokale volkscongressen en tegelijkertijd de plaatselijke volksbesturen op de betreffende niveau's" zijn geworden. Door de opname in het hoofdstuk over "de fundamentele rechten en plichten van de burgers" van: "het recht om tegen staatsorganen van elk niveau schriftelijke of mondelinge klachten in te dienen vanwege wetsovertreding of plichtsverzuim van de kant van enig persoon daar werkzaam", is het protest per muurkrant en openbare discussie formeel toegestaan.

De sociaal-politieke ontwikkeling van de Volksrepubliek gedurende de afgelopen twintig jaar heeft mede geleid tot een nieuwe omschrijving in de Grondwet van het bezit van productiemiddelen.

De versie van 1954 stelde dat de Staat prioriteit toekende aan de ontwikkeling van de staats-economie en stond privé-eigendom toe door te zeggen dat de Staat "het bezit van productiemiddelen en ander kapitaal door kapitalisten, binnen de grenzen van de wet beschermt", echter met de restrictie dat "het beleid van de Staat tegenover kapitalistische industrie en handel erop gericht is ze te gebruiken, te beperken en te transformeren."

De nieuwe Grondwet erkent formeel nog maar twee soorten van bezit van productiemiddelen: "het socialistische bezit door het gehele volk en het socialistische collectieve bezit door de werkende bevolking".

Mits het algemeen belang primair blijft is het de commune-leden toegestaan voor hun persoonlijke behoeften kleine stukjes landbouwgrond of weide te benutten, dan wel er een beperkte huisnijverheid op na te houden.

Grote verschuivingen hebben voor China op het gebied van de internationale diplomatieke en partij-betrekkingen plaatsgevonden. De preambule op de Grondwet is dan ook op dit punt dienovereenkomstig aangepast.

In 1954 werd vastgelegd de "succesvolle .... weerstand tegen agressie van de Amerikanen en de hulp aan Korea" en de "onverwoestbare vriendschap" die was opgebouwd "met de USSR en de Volksdemocratieën". De nieuwe versie noemt geen enkel land meer met name, maar geeft aan hoezeer de verhoudingen door het Sino-Sowjet geschil en het proces van normalisatie van de relaties met Amerika zijn gewijzigd, door in de formulering "imperialistische en sociaal-imperialistische*) agressie- en oorlogspolitiek" gelijk te schakelen en als .... "het hegemonisme der supermachten" te veroordelen. China zelf ontkent met zoveel woorden in de Grondwet ooit een supermacht te willen worden en heeft zijn buitenlandse beleid als kampioen van de Derde Wereld en het "ware socialisme" grondwettelijk gestalte gegeven door te stellen dat het wenst "de eenheid met de socialistische landen en alle onderdrukte volkeren en naties door wederzijdse steun te versterken". Men dient hierbij te bedenken dat niet ieder zich socialistisch noemend land (bijvoorbeeld de Sowjet-Unie) ook als zodanig door de Volksrepubliek wordt erkend.

TSJOE En-lai's rapport over het regeringswerk

Premier TSJOE En-lai heeft zich in zijn verslag van het regeringswerk over de periode 1965-1974 beperkt tot een globaal overzicht van het politieke en economische gebeuren, waarin inmiddels overbekende standpunten herhaald werden.

De belangrijkste binnenlandse gebeurtenis sinds het derde Nationale Volkscongres was volgens de premier de Culturele Revolutie, die tal van nieuwe successen had bewerkstelligd. Daarvan noemde hij met name het ontstaan van de revolutionaire comités en de "7 mei"-kaderscholen**), de tewerkstelling van grote groepen jongeren op het platteland, de belangrijke rol van de "blote-voeten-dokters" (in korte tijd voor medisch

---

*) De term "sociaal-imperialisme" karakteriseert in het huidige Chinese jargon de buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie.

**) In feite ideologische heropvoedings-instituten, vernoemd naar de datum van MAO's richtlijn dienaangaande.

veldwerk opgeleide jongeren) en de opgang van revolutionaire model-opera's.

Met een aan de Romeinse senator CATO ("Overigens ben ik van mening dat Carthago verwoest moet worden") herinnerende vastbeslotenheid stelde TSJOE dat Peking nog steeds van plan is "Taiwan te bevrijden." Op economisch gebied, aldus het rapport, had de Volksrepubliek een enorme groei doorgemaakt. Met één, vijf en tien jarenplannen zal China volgens de premier nog voor het einde van de twintigste eeuw op economisch gebied zich een plaats hebben verworven onder de sterksten ter wereld.

In het gedeelte over de buitenlandse politiek wees TSJOE nog eens op het gevaar van een dreigende oorlog tussen de beide supermachten over Europa. "De Sowjet-Unie veinst een aanval in het oosten, maar heeft in werkelijkheid plannen voor het westen." De betrekkingen met de Sowjet-Unie waren, aldus de premier, de afgelopen jaren aanmerkelijk verslechterd en het grensoverleg had geen enkel resultaat opgeleverd. Hij verwees indirect naar het telegram van 6 november 1974, waarin China zich onder bepaalde voorwaarden geïnteresseerd toonde in een non-agressie pact met de Sowjet-Unie, en merkte op dat "ideologische geschillen geen beletsel hoeven te vormen voor normale betrekkingen tussen twee staten." TSJOE releveerde de vooruitgang die was geboekt bij de normalisatie van de Sino-Amerikaanse en Sino-Japanse relaties. Voorts besteedde TSJOE nog aandacht aan China's pogingen de Tweede Wereldlanden (de geïndustrialiseerde landen exclusief Amerika en de Sowjet-Unie) tot bundeling en onafhankelijkheid van de supermachten te stimuleren en de Derde Wereld "als belangrijkste kracht tegen kolonialisme, imperialisme en hegemonisme" te steunen. In hun gesprekken met West-Europese politici gaan Chinese staatslieden doorgaans verder en sporen aan tot het, zij het tijdelijk, behouden van de banden met de Verenigde Staten, ook in NAVOverband. Steun aan "de rechtvaardige strijd van de volkeren" werd door TSJOE selectief toegezegd. Bewegingen die zich in landen van de Derde Wereld tegen regeringen verzetten waarmee de Chinese Volksrepubliek betrekkingen onderhoudt, werden zoals verwacht niet genoemd.

*
* *